

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 65 (7070)

● Sestdiena, 2000. gada 10. jūnijs

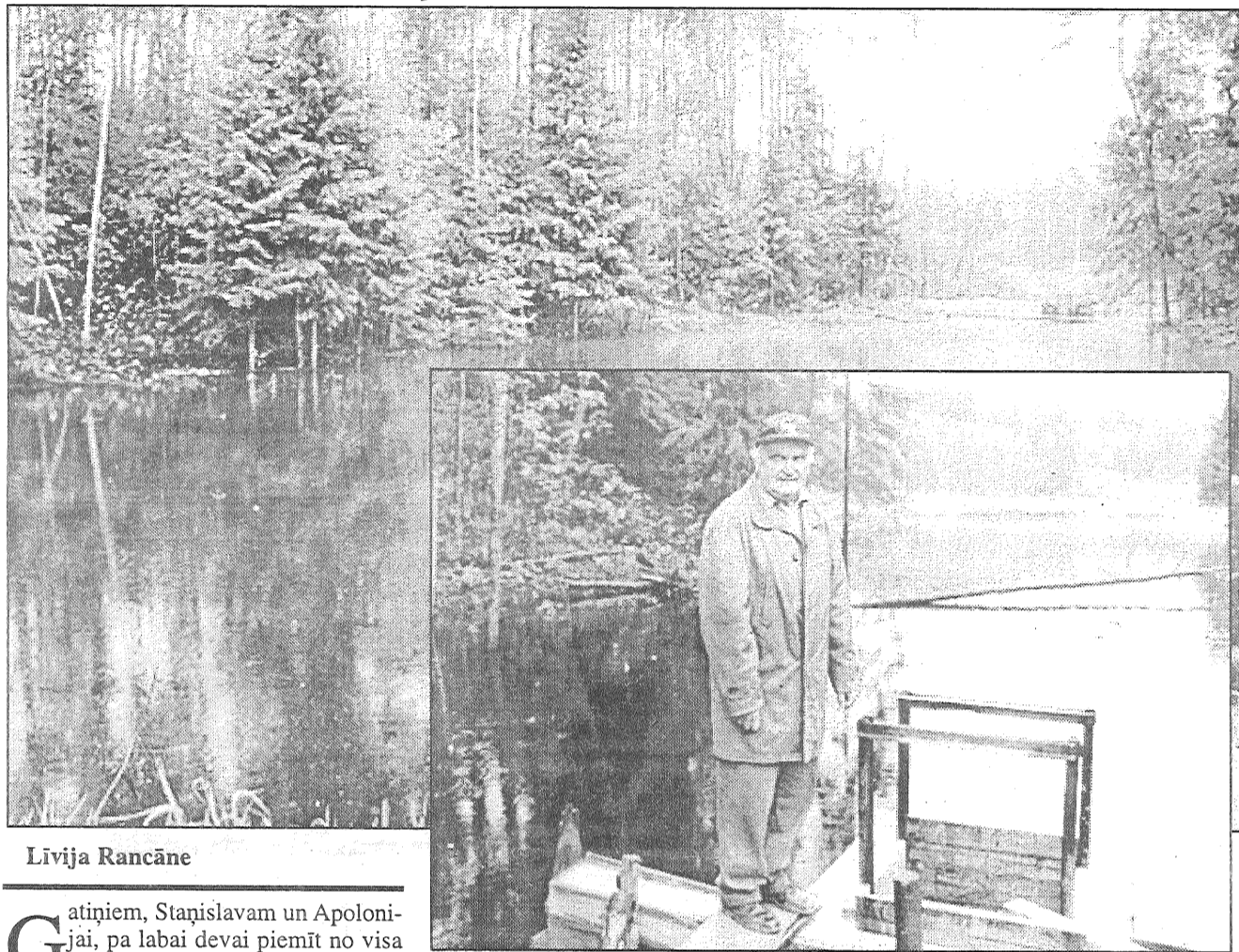
● Cena Ls 0,22

«Mācīties nozīmē
airēt pret straumi.
Tikko to pārtrauc,
straume dzen alfa-
kaļ.»

B. Britens

Redakcijas sleja

Rūķiši Gaitiņu magnētiskajā laukā

Līvija Rancāne

Gatīņiem, Staņislavam un Apolonijai, pa labai devai piemīt no visa — pārdrošības, riska, avantūrisma, uzņēmības, un tās ir īpašības, kas ļoti piederas jauniem ļaudīm. Bet Gaitiņu māju saimnieki ir cienījamus gadus, pašam zemnieku saimniecības īpašniekam — 67, un viņa kundzītei par pāris gadiem mazāk. Staņislavs Gatīņš ideju un darbotiesgribas apmēros sit pušu daudzus jaunus. Nupat nupat zemnieku saimniecība ir pievērsusies zivsaimniecībai.

● Staņislavs Gatīņš uzskata, ka Gaitiņos jāattīsta zivkopība. Ar šīm slūžām var regulēt ūdens līmeni zivju dīķos. Foto: M. Rukosujevs

— Radās izdevība uz savas zemes ierīkot ūdenskrātuvi, — stāsta Staņislavs Gatīņš. — Kad tika gatavots saimniecības meliorācijas projekts, speciālisti teica, ka šajās ielejās meliorācija izmaksās ļoti dārgi, ka lētāk ir tās appludināt un pārvērst zivju dīķos.

Kad Gaitiņu īpašnieks bija apsvēris visus «par», pie darbu pirmās kārtas ķērās pats, par saviem līdzekļiem ierīkojot dambi apmēram 70 metru garumā gar sliktņaino pļavu. Izveidojās ūdenskrātuve 1,5 hektāru platībā.

Turpinājums 5. lappusē.

Reģiona fonds sāk izskatīt projektus

Lidija Kirillova

Īpaši atbalstāmā reģiona attīstības padome «Daugava» 2. jūnijā savā sēdē izskatīja jautājumu par iesniegto projektu vērtēšanas kritērijiem, apstiprināja vietējā reģionālā fonda nolikumu, kā arī izskatīja vairākus projektus. Sēdē piedalījās padomes «Daugava» priekšsēdētāja Anas Liscovas (Krāslavas rajona padomes plānošanas un infrastruktūras nodaļas vadītāja) vietniece, Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciāliste Irēna Šaitere.

Vietējais reģiona fonds top lēnām. Ideja par tā nepieciešamību radās pirms pusotra gada, jo īpaši atbalstāmo reģionu konsultatīvā komisija vairs nespēja ātrā laikā izskatīt visus iesniegtos projektus. Bija skaidrs, ka daļu no tiem (mazākos projektus, kuriem nav vajadzīgs liels finansējums) var izvērtēt tepat uz vietas. Pašlaik situācija ir attīstījies tik tālu, ka ir skaidri projektu vērtēšanas kritēriji un apstiprināts reģiona fonda nolikums, pastāstīja I. Šaitere.

Atšķirībā no procedūras, kāda ir kon-

sultatīvajā komisijā Rīgā, vietējais reģiona fonds no projektu iesniedzējiem prasīs arī atbalsta vēstules no pašvaldībām, par ko vērtējumā varēs saņemt papildu punktus. Tiek paredzēta iespēja gūt finansējumu arī no citiem avotiem, piemēram, nodarbinātības dienesta. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa projektu iesniedzēju ir mazie un vidējie uzņēmēji, noteikts, ka papildu punktus varēs saņemt tajos gadījumos, ja projekta realizācijas gaitā tiks radītas vismaz piecas vai vairāk jaunas darba vietas. Svarīgs kritērijs projekta izvērtēšanā ir arī saražotās produkcijas noieta tirgus, noslēgtie līgumi ar pircējiem.

I. Šaitere paskaidroja, ka attīstības padome «Daugava» un reģiona fonds izskatīs un atbalstīs tos projektus, kur maksimālā kredītprocentu atmaksas summa gadā ir 6000 latu. Tas nozīmē, ka uz Rīgu nebūs jāšūta projekti, kuru realizēšanai nepieciešams kredīts, kas nav lielāks par 28 tūkstošiem latu. Ja projekta vērtība lielāka, to vērtēs konsultatīvā komisija Rīgā. I. Šaitere ir pārliecināta, ka tā projektus varēs izskatīt ātrāk, samazināsies gaidītāju rindas.

2. jūnijā notikušajā sēdē tika izskatīti divi projekti no Krāslavas rajona. Atbalstu saņēma projekts par lauksaimniecības

tehnikas modernizāciju. Taču akciju sabiedrības «Krāslavas piens» projekts, kas paredz rūpnīcas rekonstrukciju (šim mērķim nepieciešams liels kredīts), tika ieteikts konsultatīvās komisijas vērtējumam ar piezīmi «atbalstīt». Jau nākamajā sēdē, kas paredzēta 27. jūnijā, tiks izskatīti vairāki projekti, ko iesnieguši Preiļu rajona uzņēmēji.

Apstiprināts reģiona fonda nolikums. Pagaidām tam vēl nav vadītāja, kuru iecels tikai pēc tam, kad nolikumu izvērtēs Ekonomikas ministrijas speciālisti. Paredzēts, ka reģiona fondu pārvalda reģiona attīstības padomes izveidota bezpeļņas organizācija pašvaldību sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Kapitāla daļu turētājas pašvaldības iecerētajā pilnvarniekus saskaņā ar likumu «Par valsts un pašvaldību kapitāla daļu pārvaldi uzņēmēj-sabiedrībās». Visas darbības, kas saistītas ar reģiona fonda līdzekļu glabāšanu un izlietošanu, tiek veiktas, ievērojot atklātības principu.

Fonds finansēs reģiona attīstības pasākumus un projektus, samazinās projektu realizācijai izmantoto kredītu procentu likmes, daļēji piedalīsies pašvaldību un reģiona infrastruktūras projektu finansēšanā, kā arī kredītēs atsevišķus uzņēmējdarbības attīstības projektus.

Vai izlems nejaudājot?

Ginta Kraukle

Darbs dzen darbu, dienas steidzas. Te kartupeļi stāda, te kāpostu stādāmā diena pienākusi, biešu vadziņas draudīgi sāk pārmākt nezāles, zirņiem jāsasprauž maikstis, jāatbalsta ziedošais peoniju krūms, kam ziedu kamoli noslīguši līdz pat zemei. Jā, steidzīgs gadalaiks ir vasara, nemanot lakstīgalu treļļus nomainīs sienāžu sisināšana, Vasarsvētku svētdienu — liksmais līgo un mazliet apcerīgā Pēterdiena. Laika pietrūkst arī sev. Vasarā mazāk domājam par veselību, pie ārstiem nebūt tā nesteidzamies. Gan jau. Rudenī.

Tā pasteigsies vasara un paliks tikai tik, cik katrs spēs saglabāt sevi. Būs pirmie salnu rīti, un lēnā soli uz lielceļa izies lauku sieviņa baltu lakatiņu galvā. Rīta solis apdarīts un diena izbrīvota sen atliktai lietai — ārstam. Agrais autobuss māmuļu aizvedīs uz Līvāniem — tuvāko pilsētiņu, kur gan uz ballēm, gan pie dakteriem savu reizi ticis iets. Pie viena varēs apciemot arī pasenāk redzētos radus, ciema kukulis jau sagādāts. Kāja smeldz, ar katru gadu staigāt grūtāk, pa kāpnēm kāpt jo īpaši, taču tepat jau poliklīnika, lai gan savādi klusa tā liekas. Varbūt ļaudis tagad tā vairs neslimo kā savulaik, kad garās rindās nācās gaidīt savu kārtu. Baltajai sieviņai savu dakteri poliklīnikas ēkā satikt neizdodas, nu labs laiks, kā ārsti te vairs nestrādā, meklējiet vien citur, viņai atsaka. Apjukums mijas ar izbrīnu, vai nu tādā skaistā mājā strādāt nepatika, vai?

Stāsts par lauku māmuļu, turpinātos ar viņas gaitām sava ārsta meklējumos, kuru beigu beigās atrastu kādas mājas kādā stāvā, jo poliklīnika lielās parādu nastas dēļ slēgta. Pēc laiciņa, kas pavādīts gaidot rindā, viņa tiktu uzklaušāta, izmeklēta un nosūtīta pie ķirurga. Diena jau labā gabalā, ķirurgs laimīgā kārtā nav bijis tālu jāmeklē, taču viņam savukārt aina likusies nepilnīga bez rentgena uzņēmuma. Tā nu radi paliek neapciemoti, un ciema kukulis neapēsts, jo pēdējais autobuss sieviņu «noķer» pašā ceļa līkumā. Mājās pārnākot, izrādās, ka pensijas «kapitāls» jau ļoti padīlis, somiņā krietna kaudzīte ar ārstu izrakstītajām receptēm «pirmajam laikam», tā sakot, atbrauciet pēc divām nedēļām. Lieki piebilst, ka pēc šādiem piedzīvojumiem lauku cilvēks nez vai tik drīz vairs riskēs doties ārstēties. Drīzāk atmetīs ar roku, kamēr vēl sirds un kājas daudz maz klausas.

Esam pieraduši pie publiskām apspriešanām, kad ceļams kāds palielāks objekts pilsētā vai valstī, taču neviens nerīko publiskas aptaujas, kad draud tikt likvidēta viena no svarīgākajām iestādēm — medicīniskā. Vai kāds ir jautājis novada ļaudīm viņu domas — vajadzīga poliklīnika Līvānos vai ne. Slimo jau galvenokārt gados vecie ļaudis, kuriem katrs lieks solis ir apgrūtinājums. Neviens nav pateicis, ko liksim vietā, kā strādāsim turpmāk, kur iedzīvotāji saņems vienu vai otru pakalpojumu. Kaut nu šī vīzija par balto sieviņu paliktu tikai fantāzija, jo pretējā gadījumā lielākā rajona pašvaldība ar trešo daļu tajā dzīvojošo iedzīvotāju var palikt bez savas poliklīnikas. Nejaudājot.

Nacionālās ziņas

Bez ziemas dārza nekā

Saeimas ēkā notiekošie remontdarbi vērsas plašumā, un drīzumā frakciju un komisiju mājas iekšpagalmā taps ziemas dārzs vai atpūtas telpas deputātiem. To izbūvei plānots iztērēt 43 000 latu. Pāri 57 kvadrātmetrus lielajam Saeimas ēkas iekšpagalmam paredzēts izbūvēt stikla kupolu, lai lietus un sniegs nebojātu pārsegu, kas iekšpagalmā iebūvēts kā jumts ventilācijas iekārtai. Rezultātā izveidosies telpa ar 10 metrus augstiem griestiem, kur varētu tikt dēstīts ziemas dārzs vai novietoti pāris novusa galdi deputātu atpūtai. Ne visi deputāti izrāda sajūsmu par iespējamo atpūtas telpu. Deputāts Antons Seiksts domā, ka līdzekļi jāvelti darba nevis atpūtas telpu ierīkošanai. Viņam piekrit Imants Stīrāns.

Zemnieki vienojas cīņā pret iznīcību

Tukuma, Bauskas, Jelgavas, Dobeles un Liepājas zemnieki trešdien nodibināja Lauku atbalsta rīcības štābu, aicinot tam pievienoties arī citu rajonu pārstāvjus. Zemnieki prasa, lai Saeima un valdība konsekventi ievērotu lauksaimniecības likumā paredzēto noteikumu un saražotās produkcijas un ražošanas cenu paritāti, kā arī noteikumu piešķirt līdzekļus lauksaimniecības subsīdēšanai ne mazāk kā trīs procentus no valsts gada budžeta, Zemkopības ministrijai — nodrošināt subsīdijas un citu valsts atbalsta pasākumu stabilitāti. Zemkopji domā, ka šogad graudu intervence jāsāk no 1. augusta, un cenai jābūt ne mazākai kā 70 latu par tonnu, savukārt ziemāju sēja un no 2001. gada arī visu pārējo kultūru sēja jāsubsīdē par katru apsēto hektāru. Tāpat zemnieki pieprasa pārskatīt akcīzes nodokļa kompensāciju degvielai, to atkal rēķinot 120 litrus uz hektāru, nekavējoties iedarbināt antidempinga likumu utt. Ja valdība šīs prasības neizpildīs līdz 1. jūlijam, zemnieki ir gatavi 2. un 3. jūlijā rīkot protesta akcijas, bloķējot ceļus un robežkontroles punktus un piketējot.

Noteikti sociālo iemaksu apmēri

Ministru kabinets otrdien pieņēma noteikumus par pašnodarbināto personu valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām, nosakot, ka minimālais sociālo iemaksu apmērs ir 540 latu, bet maksimālais — 15 000 latu gadā. Pēc Labklājības ministrijas priekšlikuma MK turpmāk valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu minimālo un maksimālo apmēru pašnodarbinātajām personām nākamajam gadam noteiks ne vēlāk kā līdz kārtējā kalendārā gada 1. septembrim.

Lielbritānija piedāvā investēt Latgalē

Lielbritānijas vēstnieks Latvijā Stīvens Nešs, trešdien, tiekoties ar zemkopības ministru Ati Slakteri, piedāvājis Latgales lauku attīstībai 300 000 sterliņu mārciņu. Piedāvātie līdzekļi būtu izmantojami zemāko sociālo grupu vajadzībām, lai veicinātu sociālo grupu izlīdzināšanos Latgalē.

Premjers atsaikās no jauna auto

Premjers Andris Bērziņš ir vienīgais cilvēks valstī, kas atteicies no jaunā auto, ko vinnējis «Palazza Italia» loterijā. Tas ir «Fiat Punto» 5000 latu vērtībā. Lai gan neviens likums premjeram neliedz saņemt šādas dāvanas, acimredzot Bērziņš ir ņēmis vērā Andra Šķēles likteni, kurš, darot zināmu atklātībai faktu par savu 29 miljonu vekseli, uzreiz zaudēja gan popularitāti, gan valdības vadītāja amatu.

Pašvaldības varēs ierobežot alkohola tirdzniecību

Saeima ceturtdien pirmajā lasījumā atbalstīja grozījumus likumā «Par pašvaldībām», kas paredz ļaut pašvaldībām savā teritorijā brīvi noteikt tirdzniecības ierobežojumus. Galīgajā lasījumā šis likumprojekts tiks skatīts 15. jūnija plenārsēdē.

Ziņas sagatavoja T.Elste

«Baltica 2000» sagaidot

Ginta Kraukle

20. maijā Galēnos norisinājās starptautiskā festivāla «Baltica 2000» ieskaņu koncerts, kurā piedalījās mūsu rajona folkloras kopas un etnogrāfiskie ansambļi.

Ieskaņu koncertu caurvija tēma — precības. Līgavaīņa lomā iejutās staltais Aleksandrs Zeimuļš — Priževovs, bet savedējas lomā uzņēmās skolotāja Marta Binduka. Gandrīz katrā folkloras kopā bija arī pa kādai «līgavai». Par pasākuma raitu ritējumu, cienastu un mūziku bija parūpējiesies Galēnu pagasta padome un kultūras nama vadītāja Inta Usāne. Katrs dalībnieks tika laipni sagaidīts un Galēnu parkā jutās patiesi labi. Patīkamo vakarēšanu papildināja arī dziesmas, ko dziedāja folkloras kopas «Vydsmuiža» (Galēni), «Zundānu sievas» (Līvānu novads), «Dzeipurs» (Arendole), «Ceiruleits» (Līvānu novads), «Vecvārkava», «Rudzāti», «Bindaru sievas», kuras papildināja arī puīši. Ciemos bija ieradusies deju kopa «Juris» un kapela no Viļāniem.

Katrs dalībnieks saņēma Lolitas Bečas veidotās medaļas un līdzī aizveda prieku par labi izdevušos pasākumu.

Savukārt lielajā Balticas pasākumu virpulī 5.-9. jūlijā piedalīsies trīs mūsu rajona folkloras kolektīvi — Riebiņu pagasta folkloras kopa «Jumaleņa» un divi ansambļi no Līvānu novada — «Zundānu sievas» no Turkiem un «Ceiruleits» no Līvāniem. (Folkloras kopu skate notika pagājušā gada 27. novembrī.) Starptautiskais folkloras festivāls Baltica katru gadu notiek vienā no Baltijas valstīm, šogad Latvijā. Pirmais festivāls notika pirms 13 gadiem — 1987. gada vasarā. Tagad tas kļuvis par tradīciju, kopas jau laikus gatavojas šim pasākumam, kurā šogad piedalīsies arī viesi no Lietuvas, Igaunijas, Norvēģijas, Somijas, Bulgārijas, Taivānas, Ungārijas, Kipras un citām valstīm. Festivāla rīkotāji šovasar ieceļējuši piecu dienu pasākumus dažādās Latvijas vietās.

5. jūlijs būs iepazīšanās vakars, kad «Zundānu sievas» dziedās Cēsu muzeja dārzā.

6. jūlijs — Avotu diena. Sadziedāšanās pasākums Dainu kalnā un svētku atklāšanas rituāls Siguldā, kurā piedalīsies «Zundānu sievas» un «Ceiruleits».

7. jūlijs — Jūras diena Salacgrīvā (dziedās «Jumaleņa») un Saulkrastos (dziedās «Ceiruleits»). Būs iespēja strādāt meistardarbnīcās, apmeklēt ārvalstu folkgrupu koncertus.

8. jūlijs — koncertu programmā ir Pilskalnu diena, kad notiks pasākumi Mazsalacā, Cēsīs, Raunā (dziedās «Ceiruleits») un Madonā (dziedās «Jumaleņa»).

Festivāla noslēgums būs 9. jūlijā Rīgas dienā, kad iecerēts svētku gājiens, koncerti Vecrīgā, sarīkojumi Brīvdabas muzeja sētās, tur arī noslēguma rituāls un balle. Pavisam «Baltica 2000» koncertos piedalīsies 79 folkloras ansambļi no visiem Latvijas novadiem, tādēļ šo pasākumu pamatoti var dēvēt par etnogrāfisko ansambļu un folkloras kopu dziesmu svētkiem.

Tauru skaņās kad viļņojas gaiss

Antons Rancāns
Autora foto

Aizvadītās dienas bija savāda nemiera pilnas pamatskolās: notika gatavošanās izlaidumiem. Arī Siļukalnā viss tika kārtots un posts, lai šodien atvadas no skolas ilgi paliktu prātā tiem, kuri mācības beiguši un iziet dzīves tālākajos ceļos, viņu skolotājiem, kuri bija saraduši ar tik dažādajiem, bet par savējiem kļuvušajiem bērniem. Vienpadsmit jaunāko klašu zēniem bija kāds īpašs uzdevums — pēdējā zvana dienā iepriecināt ar pūtēju orķestra spēli. To viņi dara braši, — kad liek pie lūpām savus instrumentus, tad patiešām kā vecā dziesmā «tauru skaņās viļņojas gaiss...»

Siļukalna pamatskola šobrīd ir vienīgā rajonā, kura var lepoties ar savu pūtēju orķestri. Aizsākums visam bija vēl kolhoza laikos, kad valdes priekšsēdētājs Pēteris Driksna nopirka divpadsmit pūšamos instrumentus. Tā 1988. gadā piepildījās skolotāja Jāņa Putina un daudz zēnu sen lolots sapnis. Skolotājs J. Putins beidzīs Daugavpils Mūzikas koledžas diriģentu un pūtēju orķestru vadītāju nodaļu un jau pusgadsimtu mācījis mūziku Stabulnieku, Viļānu, Riebiņu un tagad Siļukalna pagastu bērniem.

Siļukalna pamatskolas jaunajiem pūtējiem tagadējā sastāvā lielākā uzstāšanās bija pērn oktobrī, kad skola atzīmēja 50

● Siļukalna pamatskolas pūtēju orķestris ar savu maestro Jāni Putinu.

gadu jubileju, arī Ziemsvētku sarīkojumā. Šogad viņi bija aicināti kuplināt skolēnu dziesmu un deju svētku programmu Preiļu estrādē. Daudz spēlējuši skolas un pagasta sarīkojumos. Skolotājs ar lepnumu nosauc savu palīgu, no bērnu vidus izvēlēto orķestra vadītāju Jāni Zeimuli no 6. klases, kurš spēlē trompeti, vēl baritonistu Ivaru Skuteļi no 5. klases un basteaus pūtēju Jāni Čaunānu. Galvenais, ka bērniem patīk muzikantu loma un viņi cenšas.

Kopš skolā darbojas pūtēju orķestris,

tajā spēlējuši daudzi apkaimes zemnieku bērni. Par dažiem skolēniem ir ziņas, ka arī tālāk dzīvē saistījušies ar mūziku, bet lielākajai daļai iemācītais un iegūtais palicis kā rezerves kapitāls. Arī tas nav slikti, kādreiz var noderēt. Tagadējais sastāvs izpilda Jāņa Kostabi zēnu un jūrnieku maršus, V. Runova polku, J. Ivanova valsi no kinofilmas «Zvejnieka dēls», melodijas no tautas dziesmu apkopojuma, arī paša skolotāja J. Putina orķestriantiem pielāgoto «Vālo dzīti», «Rūzeņu» un citas.

Tikšanās Izglītības un zinātnes ministrijā bija auglīga

Lidija Kirillova

Preiļu pilsētas domes priekšsēdētāja Ilmāra Meluškāna un izglītības un zinātnes ministra Kārļa Greiškāla tikšanās laikā tika apspriesti vairāki aktuāli jautājumi un panāktas vienošanās par turpmāko rīcību, «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas domē.

6. jūnijā Rīgā notikušo sarunu laikā izglītības un zinātnes ministrs uzklaušīja informāciju par to, kā notiek gatavošanās nākamgad Preiļos paredzētajam Trīszaigzņu spēlēm. Kā «Novadniekam» pastāstīja I. Meluškāns, Latvijas Sporta pārvalde ir Izglītības un zinātnes ministrijas struktūrvienība, tāpēc ar spēļu organizēšanu un finansēšanu saistītie jautājumi ir aktuāli.

Tika pārrunāta spēļu orgkomitejas izveidošanas nepieciešamība. Sakarā ar to, ka Kārlis Greiškāns pats ir aktīvs sportists un vienlaikus arī Latvijas Volejbola federācijas priekšsēdētājs, I. Meluškāns izteica

cerību, ka ministrs piekritīs vadīt šo komiteju, kuras oficiāla izveidošana paredzama jau tuvākajā laikā. Drīzumā notiks arī sarunas par spēlēm nepieciešamo finansējumu, ir jāsaprot un jāiesniedz konkrēti aprēķini.

Ministrs tika iepazīstināts arī ar ieilgušo Preiļu arodvidusskolas nodošanu valsts pārziņā. Jautājums, kuru sāka risināt pirms vairākiem gadiem, biežās valdības un ministru maiņas rezultātā joprojām nav izkusējies no vietas. K. Greiškāns Preiļu pilsētas domes sagatavoto informāciju uzklaušīja ar izpratni un nosūtīja tālākai rīcībai. Pašlaik svarīgi ir tas, ka ministrs neteica «nē» pārmaiņām, uzsvēra I. Meluškāns. Tagad izglītības un zinātnes ministrijā strādā vairs tikai viens darbinieks, kurš ir lietas kursā par arodvidusskolas pārņemšanu valsts pārziņā kopš problēmas sākumiem.

Saprašanās ar ministru tika panākta arī jautājumā par pedagogu algu izmaksām pilsētu skolās. Valstī darbojošais princips, ka nauda seko skolēnam, īstenojas tikai daļēji, teica Preiļu pilsētas domes priekšsē-

dētājs I. Meluškāns. Naudas plūsma apstājas rajona līmenī, kur notiek līdzekļu pārdaļē, kā nu kurā rajonā tiek uzskatīts par pareizāku un kā tiek nolemts. Preiļu pilsētas dome, skolu vadītāji un pedagogi uzskata, ka algu sadale, kāda tā ir Preiļu rajonā, neatbilst skolotāju ieguldītajam darbam.

Pedagogu slodze klasēs, kur mācās gandrīz trīsdesmit bērnu, nav samērojama ar lauku skolu klasēm, kur bērnu ir maz. Taču atalgojuma ziņā pedagogu darbs tiek novērtēts līdzīgi. Līdz šim nav izdevies panākt kaut nelielu pretimnākšanu līdzekļu pārdales ziņā, lai gan notikušas sarunas un pat it kā panākta sapratne rajona izglītības pārvaldē, teica I. Meluškāns.

Tagadējais izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Greiškāns 7. Saeimā vadīja Valsts pārvaldes un pašvaldību komisiju. Viņa viedoklis par pašvaldību reformu bija balstīts uz to, ka novadu pašvaldībām pašām jārikojas ar pedagogu algām. Arī tikšanās laikā ministrs izteicis pārliecību, ka pārmaiņām finansējuma sadalē jānotiek, cerams, jau tuvākajā laikā.

11. jūnijs — Vasarsvētki

*Nāc nākdama vasariņa,
Daudz uz tevi gaidītāju:
Gaid' arāji, ecētāji,
Gaid' sienīņa plāvējiņi.*

Lūk, te nu viņa, ilgi gaidītā vasariņa, ir klāt. Vasarsvētku rītam sagatavojusi kuplus bērzu zarus, kas, šķiet, aizmirsuši šī pavasara neparasti stingrās salnas. Māj ar pārāgi saziedējušiem jasmīnu krūmiem, ar margrietīņām un madarām, kuras parasti saplaukst tikai Jāņu dienas vainagu gaidās.

Kopš savas bērnības atceros, ka Vasarsvētku sestdienā tēvs vienmēr kurināja pirti, bet pārējie mājinieki, tajā skaitā arī es, posām istabas, slaucījām visas pagalmā taciņas un kūtspriekšas mauriņā sabirušos salmus. Pievakarē no meža tika atnestas bērzu meijas. Lai kociņi ilgāk turētos svaigi, ierīkājām tos stikla burkā, kas piepildītas ar ūdeni.

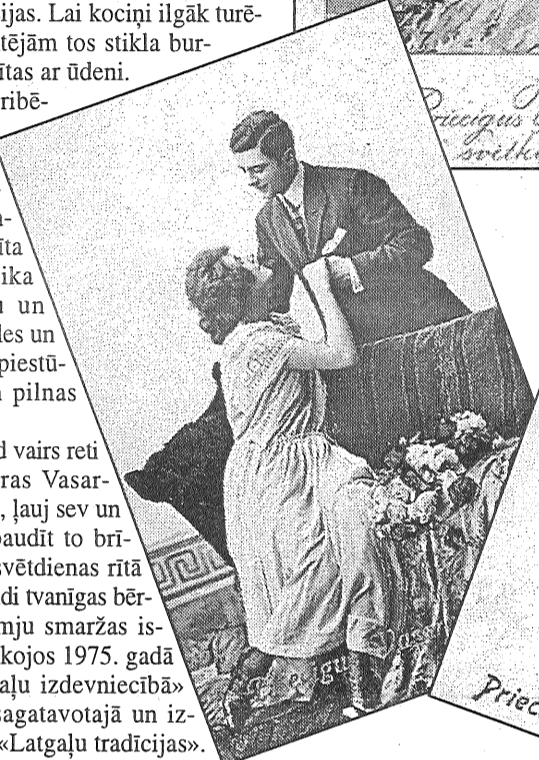
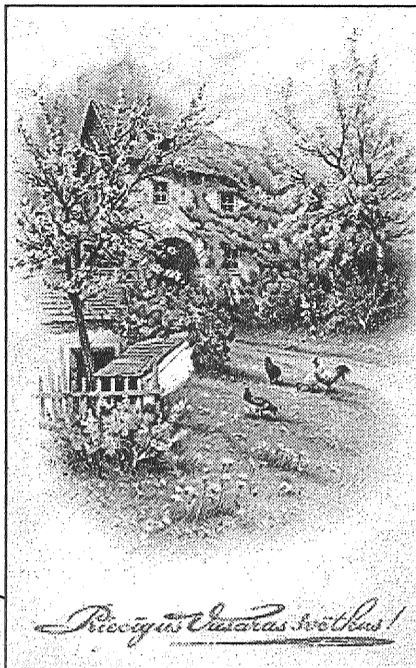
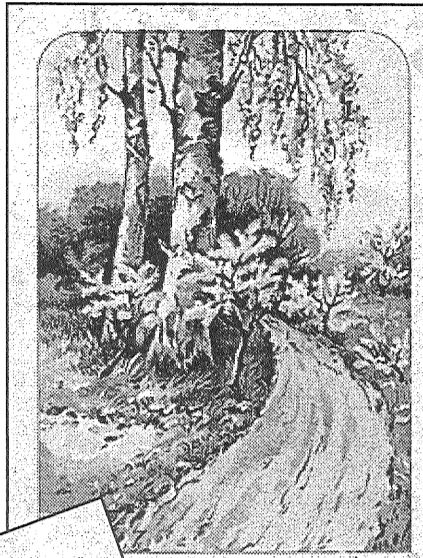
Man vienmēr gribējās kādu zariņu aizspraut arī aiz griestu sijām, bet tie vienmēr tik ātri novīta un sakalta. Patika brist pa pļavu un plūkt visādas zāles un puķes, pēc tam piestūķēt ar pušķiem pilnas vāzes.

Šķiet, ka tagad vairs reti kurā mājā atceras Vasarsvētku tradīcijas, ļauj sev un apkārtējiem izbaudīt to brīnišķīgo sajūtu svētdienas rītā pamosties no saldi tvanīgas bērzu lapu un kalmju smaržas istabā. Tāpēc ielūkojos 1975. gadā svešumā «Latgaļu izdevniecībā» Pētera Zariņa sagatavotajā un izdotajā grāmatā «Latgaļu tradīcijas».

Lūk, ko tur raksta par Vasarsvētkiem. Vasarsvētkus, pareizāk Svētā Gara atnākšanas svētkus svinēja septītajā svētdienā pēc Lieldienām. Pēdējās nedēļas ceturtdienā pirms Vasarsvētkiem bija zāļu vai lapu diena, kā nu to kurā apvidū sauca.

Zāļu diena gan nebija svinamā diena, kad nedrīkstēja darīt smagus darbus, taču sievietes, bērni un citi, kam brīvāks laiks, gāja uz baznīcu, nesa zaļumu un ziedu pušķus, kur tos nosvētīja. Šos zāļu pušķus, līdzīgi pūpolu svētdienas pušķiem, uzglabāja mājās kādās sausās un tumšās vietās, kur tie izkalta sausi un ilgi saglabāja smaržu.

Sevišķos gadījumos kādu zariņu no sa-

● 20.-30. gadu pastkartes no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem.

Vasarsvētkos svētīja arī ūdeni. Uzskatīja, ka tikai pēc tā brīža, kad baznīcā ūdens nosvētīts, droši varēja peldēties arī upēs un ezeros. Daudzi Vasarsvētkos rīkoja kāzas. Vietumis ticīgo draudzēs notika četrdesmit stundu atlaidas. Ar Vasarsvētkiem beidzās pavasaris un sākās vasara.

Vai toreiz nebija jauki? Tagad daudz kas no ticējumiem šķiet novecojis vai nevajadzīgs. Taču nevar noliegt, ka cilvēka un dabas tuvums arī mūsdienā nervozitātes apstākļos nāk tikai par labu. Priecīgus Vasarsvētkus! Dodieties pļavā pēc puķēm un bērzu zariem, nu vismaz tirgū kādu smaržīgu buntīti nopērciet! Un aizsūtiet saviem tuvuajiem kādu sveicienu. Ticiet, viņi būs tik pārsteigti un priecīgi!

Izmantojot Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja materiālus, publikāciju sagatavoja Lidija Kirillova

Īsziņas

■ 13. jūnijā notiks Pašvaldību lietu pārvaldes reformu padomes sēde, kurā pašvaldību un valsts institūciju pārstāvji izskatīs jautājumu par Preiļu novada veidošanu. Kā «Novadniekam» teica Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, pašlaik nav zināmi fakti, kas padomes lēmuma pieņemšanu varētu ietekmēt negatīvi. Ja reformu padome atbalstīs Preiļu novada veidošanu, aptuveni mēneša laikā varētu tikt pieņemts arī Ministru kabineta lēmums par jaunās pašvaldības «Preiļu novads» izveidošanu.

■ Preiļu pilsētas domes pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» strādnieki veic teritorijas labiekārtošanu Raiņa bulvāra sākumā pie domes ēkas. Beidzot tiek pildīts domes un «Latvijas Krājbankas» solījums sakārtot piebraukšānu bankai. Līdz šim ar mašīnām tika izbraukāts zālājs, izlauzīti košumkrūmi. Darbu izmaksas tiek plānotas aptuveni 600 latu apmērā, lielāko daļu segs «Latvijas Krājbanka».

L. Kirillova

■ Līvānu bērnu un jauniešu centrs (LBJC) saņēmis Sorosa fonda — Latvijas finansējumu projektam bērnu un pusaudžu atbalsta kluba «Reksis» izveidei pusaudžiem no sociālā riska ģimenēm. LBJC izdevies piesaistīt līdzekļus ilglaicīgākam projektam, kurš tiks realizēts kopīgi ar sabiedrisko bezpeļņas organizāciju «Žēlsirdības centrs», patlaban tiek nodrošināta ēdināšana vairāk nekā 20 bērniem no sociālā riska ģimenēm. Izņemot piešķirto finansējumu, tiks piesaistīts sociālais pedagogs, psihologs, speciālists tehniskajā jaunradē. Projekta ietvaros paredzēts īstenot sociālpedagoģiskā un izglītojošā darba programmu, kā arī radīt bērniem iespēju apgūt prasmes un iemaņas dažādās jomās, informēja LBJC direktore Valentīna Poikāne.

■ Saņemta Valsts prezidentes kancelejas vēstule, kurā trīs rajona skolu absolventi tiek aicināti uz tikšanos ar Latvijas Valsts prezidenti Vairu Viķi-Freibergu, informēja rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Šmukste. Uz tikšanos 12. jūnijā Rīgas pils dārzā aicināti mācību iestāžu absolventi, kuri izrādījuši interesi savā un Latvijas nākotnē, apliecinājuši erudīciju un aktivitāti savu mērķu sasniegšanā jau tagad. Uz tikšanos ar Valsts prezidenti dosies Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkne Dagne Ivanova, Rudzātu vidusskolas audzēkne Sanita Klibiķe un Līvānu 2. vidusskolas audzēkne Artūrs Sudņiks.

G. Kraukle

Vācu draugi viesojas Līvānu luterāņu draudzē

Ginta Kraukle

Trīs dienas no 3. līdz 6. jūnijam Līvānu luterāņu draudzē ciemojās draugi no Vācijas. Jau sešus gadus līvānieši uztur sakarus ar vairākām luterāņu draudzēm Vācijā. No Līvāniem uz Brandenburgu un atpakaļ ceļo vēstules, draudžu locekļi regulāri sazvanās, vairākas reizes satikušies klātienē. 12 luterāņu draudžu locekļi un mācītājs Tomass Diezs (Thomas Dietz) Līvānos ciemojās jau otro reizi, šoreiz vācu draugiem līdzī bija arī ļoti vērtīga dāvana Līvānu luterāņu draudzei — elektroniskās ērģeles.

Viss aizsākās 1994. gadā, kad vācu draudzes padomes sēdē tika nolemts veidot sociālās palīdzības projektu. Izskatīja vairākus priekšlikumus, piemēram, par neredzīgo aprūpi Āfrikā, kā arī par palīdzību evaņģēliski luteriskai draudzei Polijā vai arī Baltijas valstīs. Izšķīrās par la-

bu Baltijai. Ļoti sarežģīti tajā laikā bija nodibināt kontaktus ar cilvēkiem, kas koordinē baznīcu darbību Baltijā. Sadarbībai ieteica Līvānu evaņģēliski luterisko draudzi, kurai tolaik nebija draugu ārzemēs, kas arī bija galvenais iemesls, kāpēc vācieši izvēlējās Līvānus. Aizsākās sarakste starp draudzēm, tad radās iespēja apciemot vienu otru. Draudzes locekle Anita Reitere «Novadniekam» pastāstīja, ka, viesojoties Vācijā pirms diviem gadiem, nācies konstatēt, ka pamatā draudzēs problēmas ir līdzīgas. Sadraudzības partneri dzīvo Austrumvācijā, kurā tikai nesen sāka draudžu un baznīcu atjaunošana līdzīgi, kā tas ir Latvijā. Viņu draudzes ir ļoti nelielas 20-30 cilvēku, salīdzinājumā ar Līvāniem, kur ir 130 draudzes locekļi.

Sadarbība starp Līvānu un Brandenburgas luterāņu draudzēm veidota uz līdzvērtības principiem, stāsta draudžu mācītājs Tomass Diezs. Viņš ir mācītājs deviņās nelielās vācu draudzēs, kuras kopumā aptver ap 700 cilvēku. Sadraudzība un kontakti ar draudzi Latvijā ir

vērsti uz abu valstu kultūras, reliģijas un vēstures mantojuma izzināšanu, savstarpēji bagātinoties. Kā apliecinājums tam bija Preiļu rajona skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku apmeklējums 4. jūnijā, kas vācu draugos atstāja neizdzēšamus iespaidus un radīja pietiekami plašu priekšstatu par latviešu tautas garīgajām vērtībām. Līvānu draudzes locekļi bija parūpējušies par vērienīgu kultūras programmu Rīgas apmeklējuma dienā 5. jūnijā. Brandenburgas luterāņu draudžu locekļi viesojās Saeimā, konsistorijā, apmeklēja Lutera akadēmiju un kristīgo radio. Vāciešus nespēja atstāt vienaldzīgus Rīgas parki un Vecrīgas arhitektūra, bet neaizmirstamas emocijas sagādāja saulriets uz Daugavas, kā arī lielais skaits stārķu ceļa malās, atzina vairāki viesi.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Tomass

Diezs, pirmo reizi vācu partneri Līvānos bija pirms četriem gadiem, savukārt latvieši Brandenburgā ciemojās 1998. gadā. No sarunām ar Līvānu draudzes locekli, pensionētu skolotāju, Gaidu Ziedu vācieši uzzināja, ka Līvānu luterāņu baznīcai līdzekļu trūkuma dēļ nav iespējams iegādāties dievkalpojumus tik nepieciešamās ērģeles. Brandenburgieši tikko kā bija iegādājušies labas, pārnēsājamas ērģeles savām baznīcām, jo daudzās no tām nebija šī mūzikas instrumenta. Tomēr tika izlemts tās nepaturēt savām vajadzībām, bet gan iepriecināt draugus Latvijā, uzdāvinot jaunās ērģeles Līvānu luterāņu draudzei. Turpmāk baznīcēni ērģeļu daudzums jāskanējuma varēs klausīties katru svētdienu, kad dievkalpojums tāpat kā līdz šim vadīs mācītājs Ēvalds Bērziņš.

Kļūdas labojums

Laikraksta 29. aprīļa numurā 3. lappusē rakstā «Pašvaldību vadītāji deklarē ienākumus» pareizi jābūt: Visvaldis Gercāns ienākumus gūst no mantota namīpašuma un zemes domājamās daļas, kas atrodas Līvānos, Rīgas ielā 60, nevis, kā bija norādīts, Jēkabpils rajona Salas pagastā — Ls 2478,50. Redakcija atvainojas V. Gercāna kungam par radušos pārpratumu.

Spēles brīvā dabā

Zemessardzes Preiļu 35. bataljona spartakiādē

● Spartakiādes dalībnieki sveic valsts karoga pacelšanu, priekšplānā parādes komandieris Aivars Žugris (pa kreisi) un bataljona komandieris Donāts Valainis.

● Karogu paceļ pagājušā gada uzvarētāji no 4. rotas Jānis Lietāunieks, Jānis Sondors un Raitis Vilkaušs.

● Pirmās (štāba) rotas labākās orientistes Antra Brakovska (pa kreisi) un Līga Garkalne no Vārkavas vidusskolas finišā.

● Sarezģitākie, lielāko spēku un veiklību prasšie posmi šķēršļu joslā bija saistīti ar bērziem: ar resnas virves palīdzību uzrāpties pa bezzarainu stumbru kraujas malā un nošļūkt pa dēli...

● ...tikot pāri dziļai bedrei pa lodzīgu, kēdēs iekarīnātu balķi (Jānis Sondors no Rudzātiem).

Antons Rancāns
Autora foto

Tradicionālā, jau 9. Zemessardzes Preiļu 35. bataljona vasaras spartakiāde šogad visos rādītājos atšķīrās no iepriekšējām. Bija ļoti labvēlīgi apstākļi sportošanai — saulains, bet ne karsts laiks. Izmainīti spēju un spēku pārbaudes nosacījumi. Pirmo reizi spartakiādes dalībnieki sacentās orientēšanās prasmē pēc kompasa un apvidus kartes. Bija ievērojami pagarināta šķēršļu josla, papildinot to ar dziļa stumšanu, «ievainotā» nešanu pa purvu un citu. Lielāks bija arī dalībnieku skaits, sevišķi starp jaunsargiem, 12-14 un 15-18 gadus veciem skolēniem, kuru pulkā startēja arī meitenes. Pirmajā, štāba rotā, visos sacensību veidos, arī šķēršļu joslās pārva-

nis Donāts Valainis.

Sacensības sākās ar grupu piedalīšanos orientēšanās sacensībās, pirmās uzdevumu izpildīja 1. rotas jaunsardzes, Vārkavas vidusskolas skolnieces Antra Brakovska (9. klase) un Līga Garkalne (11. klase). Arī citas daiļā dzimuma pārstāves labāk orientējās apvidū nekā vīri un puikas, veiksmīgi atrada un atzīmēja maršrutu kontrolpunktus. Stiprais dzimums toties revanšējās granātas mešanā autoriepā, logā un tranšējā, kā arī spēka sektorā (pievilksnāns pie stieņa un atgrūšanās ar rokām). Aptuveni divus kilometrus garā stafete ar sienas, bedres pārvarēšanu, lišanu «zem dzelonstieplēm», mašīnas stumšanu, biedra pārņemšanu pāri dūksnājam, granātu kastes izņemšanu no ierakuma, rāpšanos tornī, tanka maketa

● Šķēršļu joslā dziļu stumj Rudzātu vidusskolas jaunsargu komanda, priekšplānā Lauris Ivbulis.

rēšanā, komandas sastāvā veiksmīgi piedalījās zemessargu ģimene — Janīna Brokauskā ar dzīvesbiedru Imantu no 1. rotas.

...Deviņos no rīta sacensību dalībnieku rotas nostājās parādes ierindā bataljona sporta un kaujas mācību bāzē Badelkā. Meža ieskaustajā šautuvē valsts karoga pacelšanu, kas pienācās iepriekšējās, 8. spartakiādes ceļojošā kausa ieguvējai — 4. Rudzātu rotai, ko komandē virsleitnants Jānis Grandāns, sveica četru rotu un bataljona štāba sportisti. Arī šogad 4. (Rudzātu) rota prata sevi pasniegt, piesakot dalībniekus visās kategorijās. Laurus gan noplūca citi, bet tāds jau ir sports.

Parādi komandēja vispusīgs sportists, spartakiādes galvenais tiesnesis leitnants Aivars Žugris, viņa ziņojumu pieņēma bataljona komandieris kapteinis Donāts Valainis.

«uzspridzināšanu», rāpšanos pa virvi, kēdēs iekārta balķa pāriešanu, smilšu maisa nešanu un šaušanu ar mazkalibra pistoli «padevās» izturīgākajiem. To, ka šī josla nebija viegla, apliecina fakts, ka komandas (četri cilvēki) neiztika bez soda punktiem.

Spartakiāde noslēdzās ar uzvarētāju apbalvošanu. Kā jau pēdējā laikā pieņemts, arī zemessargi kopā ar medaļām, diplomiem un piemiņas balvām saņēma tortes, atspirdzinošu dzērienu pudeles. Ceļojošais kausis šoreiz nonāca 2. (Aglonas) rotas īpašumā un glabāsies tur līdz jubilejas, desmitajai spartakiādei 2001. gadā.

Rezultātu tabula

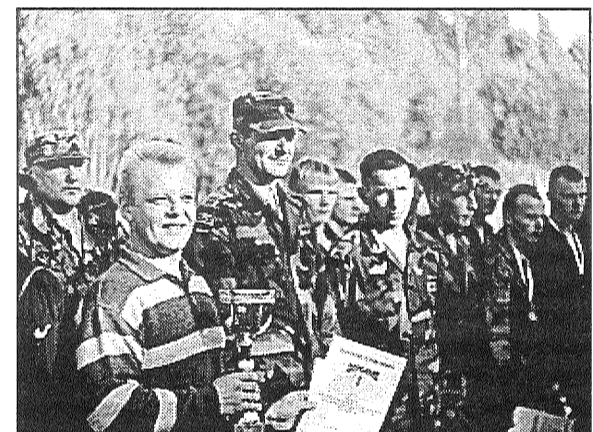
Zemessargu komandu vērtējumā pirmā vieta 2. rotai, otrā — ceturtajai, trešā — štāba komandai; jaunsargu 1. grupā attiecīgi 4., 3. un 1. rotām, otrajā — 2., 4. un 3. rotām.

Šķēršļu joslā 12-14 gadīgo jaunsargu grupā 1. vieta Nikolajam Saškinam, Jurgim Vaivodam, Jānim Zubovam un Normundam Trubenam no Rudzātu vidusskolas, otro un trešo vietu ieņēma Rožupes pamatskolas komanda «Mazvilki» Māris Vaivods, Gustavs Lukjanskis, Andris Cišs, Kaspars Vaivods un viņu skolasbiedri Valdis Batarāgs, Jurgis Vaivods, Gatis Batarāgs un Igors Lugažs. 15-18 gadīgo grupā Andris Detkovs, Vladimirs Petrovs, Jānis Tjarve un Lauris Ivbulis no 4. rotas pirmajā vietā, otrajā — 3. rotas «Kurmišu» komanda Jānis Urbanovičs, Pāvels Laizāns, Mairis Kaplers un Jānis Vindulis, trešajā 1. (štāba) rotas komandas dalībnieki Jānis Pizičs, Aleksandrs Grinevičs, Jānis Ruzģis un Dainis Skaugis.

Zemessargu konkurencē pirmā vieta Jānim Dzērkalim, Ainim Alšanam, Jā-

● Šķēršļu joslās pēdējā posmā — biatlona mērķu sašaušanā pirmā no kreisās Janīna Brokauskā.

● Šoreiz stiprākie un veiklākie, arī veiksmīgākie izrādījās 2. rotas sportisti, komandieris leitnants Ilmārs Sparāns var smaidīt, saņēmis galveno balvu — ceļojošo kausu.

nim Ignatjevam un Valdim Šņepstam no 2. rotas, otrā — Jurim Lietāuniekam, Jānim Sondoram, Anatolijam Pastaram un Raitim Vilkaušam no 4. rotas, trešā — štāba komandai Aivaram Žugrim, Pēterim Trubačam, Viktoram Ivanovam un Guntaram Butkevičam.

Individuāli labākie orientēšanās, granātas mešanā un spēka vingrojumos:

15-18 gadīgās meitenes Iveta Pākste, Antra Brakovska un Līga Garkalne no 1. rotas, zemessardzes Sveta Bogdanoviča un Janīna Brokauskā. 12-14 gadīgo zēnu grupā Māris Vaivods, Jurgis Vaivods un Nikolajs Šaškins no 4. rotas, 15-18 gadīgajā divi Ivāri — Pentjušs un Bumbišs no 2., Andris Detkovs no 4. rotas. 19-29 gadīgo zemessargu konkurencē Juris Kurmis un Ronalds Malina no 2., Jānis Sondors no 4., 30-39 gadīgo — Jānis Dzērkalis no 2. rotas, štābisti Pēteris Trubačs un Aivars Žugris, 40-44 gadīgo — Jānis Miklaševičs no 2. rotas, Leonids Valdonis no 1. un Jānis Lietāunieks no 4., 45-50 gadus veco vīru grupā Feoktists Pušņakovs no 2., štābists Alberts Brenčāns un Ēvalds Vaivods no 4. rotas. No tiem, kam pāri 50 — Antons Kurms un Jānis Šķelts.

